

СЕКЦІЯ 5. УПРАВЛІНСЬКІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ, РЕГІОНІВ, ПІДПРИЄМСТВ ТА БІЗНЕСУ

Концептульні підходи до формування стратегій та стратегічного розвитку підприємств

Алькема Віктор Григорович

*доктор економічних наук,
професор, завідувач кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: alkema@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0001-5997-7076*

Діденко Валерій Васильович

*аспірант,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: DidenkoVV@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0002-5755-2397*

Обґрунтування та представлення в сучасних наукових дослідженнях різних підходів до стратегічного управління підприємством потребують чіткого уявлення загальної сутності цього процесу та мети стратегічного управління. Відповідно до провідних концепції метою стратегічного управління є створення такої динамічної системи управління, яка в умовах нестабільності і швидких змін середовища за допомогою розробки і впровадження ефективних стратегій забезпечила б високу конкурентоспроможність і досягнення підприємством довгострокових, стратегічних цілей.

В сучасних економічних умовах для вітчизняних господарюючих суб'єктів завдання підтримки конкурентоспроможності та розвитку стає особливо актуальним в зв'язку з тим, що негативні наслідки в значній мірі ослабили їхні позиції на внутрішньому і зарубіжному ринках. Практичне вирішення проблем, пов'язаних з необхідністю забезпечення існування підприємства не тільки сьогодні, а і у перспективі залежить від ступеня засвоєння керівниками і персоналу методології і методів стратегічного управління.

Об'єктом дослідження є процеси стратегічного розвитку сучасних підприємств.

Предметом дослідження є теоретико-методичні аспекти формування стратегій розвитку сучасних підприємств.

Метою дослідження є аналіз існуючих підходів до формування стратегій розвитку сучасних підприємств та ідентифікація чинників які впливають на вибір стратегії його розвитку.

В сучасних умовах господарювання виділяють декілька основних підходів до формування стратегій розвитку організацій. Це стратегії контролювання витрат, стратегії диференціювання та стратегії фокусування. Стратегія контролювання витрат базуються на зниженні власних витрат в порівнянні із затратами конкурентів шляхом обов'язкового контролю над затратами, або шляхом регулювання розміру підприємства і обсягу продукції, завдяки чому досягається вища ефективність виробництва [1-2]. Сутність стратегії фокусування полягає в концентрації організацією своїх зусиль на декількох пріоритетних напрямках, які забезпечують більше переваг над іншими. Ці

напрями можуть бути різними, тому варіантів стратегії на практиці існує дуже багато. Відповідно до стратегії фокусування підприємство цілеспрямовано орієнтується на якусь групу споживачів, або на обмежену частину асортименту продукції, або на специфічний географічний ринок то б то наявність ніші ринку.

Розробка ефективної стратегії залежить від постійного аналізу таких елементів підприємства як:

- фінансовий стан організації, який визначає, яку стратегію вибере керівництво в майбутньому [3];
- виробництво-має велике значення для своєчасної адаптації внутрішньої структури організації до змін зовнішнього оточення і її виживання в конкурентному середовищі;
- персонал; організаційна культура та імідж організації.

Умовами успіху реалізації стратегії вважаються:

- забезпечення відповідності стратегії середовища;
- впевненість персоналу й менеджерів у своїх здібностях;
- готовність фірми до змін [4].

Загалом, стратегічне управління будується на єдності наступних принципів:

- Спрямованості на досягнення визначених цілей – тобто стратегічне управління має бути спрямоване на досягнення стратегічних цілей.
- Системності-елементи середовища і потенціалу підприємства оцінюються і управляються комплексно, у взаємозв'язку і взаємообумовленості.
- Ситуативності-систематично відслідковується зміни середовища і проводиться адекватне коригування стратегічних планів і рішень залежно від динамічних змін ситуації.
- Інтегральності-об'єднання зусиль, можливостей і сильних сторін на подолання загроз і слабкостей потенціалу та на досягнення в кінцевому підсумку стратегічних цілей [5].
- Інноваційності-лише систематичне впровадження досягнення науково-технічного прогресу забезпечить високу конкурентоспроможність та стійкість підприємства і успішне досягнення ним стратегічних цілей [6].
- Когнітивності-як передумова стратегічних змін до осмислення змін середовища, реконструкція, асоціативність [7].

Теорія і практика впровадження стратегічного планування об'єктивно викликала необхідність стратегічного управління, в першу чергу для подолання опору стратегічним змінам, які є способом реалізації стратегічних планів.

Поняття стратегічного управління виникло давно, адже кожне підприємство в процесі своєї діяльності дотримувалось певної стратегії поведінки [8]. І тільки на початку минулого століття у зв'язку із суттєвими змінами у зовнішньому середовищі виникла необхідність ввести термін-стратегічне управління, щоб підкреслити різницю між поточним і стратегічним управлінням [9-10].

Таким чином, встановлено що стратегічне управління, як вид управління підприємством, характеризується наступними сутнісними, концептуальними особливостями: орієнтацією переважно на зовнішнє середовище у тісному взаємозв'язку із внутрішнім станом, підприємство існує як відкрита система; врахуванням динаміки і взаємодії елементів середовища, перед усім зовнішнього, для формування і коректування довгострокових цілей та набору стратегій їх досягнення; систематичного контролю за

змінюючи ситуації в навколишньому оточенні і ходом реалізації стратегій та адекватне гнучке і своєчасне регулятивне реагування на такі зміни, тобто, постійної адаптації до змін зовнішнього середовища як спосіб досягнення цілей [8]. Не менш важливого значення має розподіл управлінських зусиль на два напрямки: систематичні дії відповідно до стратегічного плану по досягненню стратегічних цілей; та реакції на непередбачений розвиток подій, на несподіванки, зв'язані із загостренням конкурентної боротьби [9]. Стратегічне управління виступає обов'язковим контекстом в загальній структурі менеджменту підприємства, тобто поряд з оперативним управлінням, направленим на поточну прибутковість, приймаються рішення направлені на майбутню прибутковість і стійкість. Головною метою стратегічного управління є висока конкурентоспроможність, досягнення стратегічних цілей, майбутня прибутковість, наявність стратегічного планування, як бази для тактичних і поточних планів. Важливого значення для стратегічного управління підприємством має створення адекватних організаційних структур управління, базування на трудовому потенціалі як основі підприємства, формування результативної організаційної культури на підприємстві. Ефективність стратегічного управління оцінюється швидкістю реакції на запити ринку та адаптації до різких змін зовнішнього середовища і, як результат, високою конкурентностійкістю, майбутньою прибутковістю, досягненням стратегічних цілей.

Список використаних джерел

1. Алькема В. Г. *Операційна стратегія як чинник економічної безпеки розвитку виробничого підприємства. Науково-інформаційний вісник «Економіка». 2011. №3. С. 106-113.*
2. Блюмгардт А. *Моделі корпоративного управління. Київ: Наук. думка, 2010. 160 с.*
3. Довгань Л. Є. *Стратегічна стійкість у системі стратегічного управління підприємством. Актуальні проблеми економіки. 2010. №11. С.118.*
4. Кашуба Я. М. *Вибір методів та підходів стратегічного управління розвитком підприємництва. Економіка та держава. 2011. №9. С.16.*
5. Козаченко А. В. *Корпоративне керування. К.: Либра, 2012. 368 с.*
6. Осовська Г. В. *Менеджмент організацій. К.: Кондор. 2005. 860 с.*
7. Пузирьова В. П. *Матриця ключових стратегій в управлінні фінансовим потенціалом промислових підприємств. Актуальні проблеми економіки. 2010. №6. С. 152.*
8. Семенов Г. А. *Стратегія розвитку підприємства в сучасних умовах на прикладі КП «НВК «Іскра» (м. Запоріжжя). Держава та регіони. 2009. № 2. С.187-189.*
9. Немцов В. Д. *Стратегічний менеджмент. К.: Лібра, 2011.-267 с.*
10. Новицький В. Д. *Корпоративний менеджмент. К.: УВПК ЕксОб, 2012. 560 с.*